

## ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

«Զի մանուկ ծնաւ մեզ, որդի տուաւ մեզ,  
որոյ իշխանութիւն իւր եղեւ ի վերայ ուսոց իւրոց.  
եւ անուն կոչեցաւ նմա՝ *հրեշտակ մեծի խորհրդոյ,*  
*սքանչելի խորհրդակից, Աստուած,*  
*Ռգօր, իշխան, հայր հանդերձելոյ աշխարհին»:*

«Հանգի մեզ համար մանուկ ծնվեց,  
մի որդի տրվեց մեզ.  
որի իշխանությունն իր ունեւրի վրա պիտի լինի.  
նա պիտի կոչվի Մեծ խորհրդի հրեշտակ,  
Սքանչելի խորհրդակից, Աստված, Ռգօր իշխան,  
Հայր հանդերձյալ աշխարհին»:

(ԵՍԱԹԻ Թ 6)

Ծուրջ երկու հազար տարի մարդկությունը նույն խոնարհությամբ ու ակնա-  
ծանքով է ընդառաջ գնում Տիրոջ Ծննդյան փառաշուք օրվան, որ տարբեր ժամա-  
նակներում յուրօրինակ դրսևորումներ է ունեցել, գեղեցիկ ու վեհ զգացումներ  
պարգևել մարդուն, որոնց արգասիքները մեզ են ավանդվել կտավների, քանաս-  
տեղծությունների, քանդակների, նաև փոքրիք, սակայն իմաստալից քարտզների  
տեսքով: Մարդկության պատմության Ռետ փոփոխվում են Երկնառաք Վարդա-  
պետի պատգամներին ընդառաջ գնալու, դրանք կյանքի ու իրականության  
ճշմարտացիությամբ զգեստավորելու կերպերը, սակայն միշտ և հավիտյան նույնն  
է ու հավերժի կնիքով դրոշմված՝ դեպի լույսը, սերը և կյանքի աղն ու ջուրը տանող  
ուղին, որի առաջնորդը հենց Ինքն է՝ Հիսուս Քրիստոս:

«Երբ Աստուած իր ողորմութեամբ ընտանիքի մը զաւակ կը շնորէ, ո՞րն է այն  
մայրը, որ իր քնքուշ նորածին մանկան առաջին սիրուն ժպիտի մէջ, անոր  
գուգավատ նայումաճքին մէջ չպիտի ուզեր գուշակել փառալից ապագան: Եթէ  
մէկը ըսեր իր զակին համար թէ մեծ պիտի ըլլայ, ո՞րն է այն մայրը որ չպիտի  
հրճուեր եւ հաճոյք չպիտի զգար այդ խօսքերէն. եւ միթէ չպիտի՞ ուզեր  
առաջուրճէ զաթղարուած տեսնել իր սրտի հատորին պսպղուն ճակատը  
լուսապսակով մը եւ լաղթական դափնիով:

Կրնաք ըմբռնել հետեւաբար այն ուրախութիւնը, որ կը ցայտէր Ս. Կոյս  
Մարիամի սրտէն, երբ Բեթղեհեմի կիսաքանդ այրին մէկ անկիւնը, մտորին մէջ  
հազիւ հանգչեցուցած իր հրաշալի մանուկը՝ արդէն կը տեսնէր շրջապատուած  
անմեղ հովիւներէ եւ Արեւելքի մոզերէ որոնք իրենց մատուցած նուէրներով իրենց  
հիացումը եւ գոյգոյրանքը կը յայտնէին օծեալ մանկան»,- գրում է Ղևոնդ  
Եպիսկոպոս Դուրյանն իր «Քրիստոսի Ծնունդը» խորագիրը կրող քարտզում<sup>1</sup>:

<sup>1</sup> Ղևոնդ Եպիսկոպոս Դուրեան, Պարզ քարտզներ, Փարիզ, 1927 թ.:

Հիրավի երկու հազար տարիների հետվից, այս տարվա հունվարի վեցին դարձյալ Մայր Տաճարում, ինչպես նաև Հայաստանյայց քոյոր եկեղեցիներում՝ ի Հայաստան, ի Արցախ և ի ասիոտու աշխարհի, ի մի եկած հավատացյալների հոծ խմբերը, հրճաբան մատուցվող Սուրբ և անմահ Պատարագի, մերօրյա նվերը, կենդանի աղոթքի տեսքով, մորածին Փրկչի ոտքերի առջև դրեցին՝ մեկ անգամ ևս պատահալուելով իրենց դարաբույր խոնարհությունն ու նվիրումը Տիրոջ անեղծելի պատվիրաններին ու ավանդներին:

### **Սուրբ Ծննդյան Երազայույց Մայր Տաճարում**

Հունվարի 5-ի երեկոն ակնածաճող ու երկյուղիվ դիմափորեց Մայր Տաճարում գտնվող յուրաքանչյուր համալսողայալ, որ եկել էր ներկա լինելու Երազայույցի Սուրբ Պատարագին, իր աղոթքն առաքելու դեպի Բարձրյալը, հայցելու սեր ու խաղաղություն:

Ս. Պատարագին ներկա էր Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը:

Օրվա պատարագիչն ու քարոզիսոսն էր Մայր Աթոռի դիվանապետ գերաշնորհ Տ. Ներսես արքեպիսկոպոս Պողոսյանը:

Երեկոյան ժամերգությունից հետո, համաձայն նախնյաց ավանդի, ըմբերցվեցին Դամիել մարգարեի թղթերը: Հետընթերցման սկսվեց Սուրբ Պատարագը:

«Հայր մեր»-ից առաջ խոսված ոգեշունչ քարոզով, մեկ անգամ ևս հիշեցնելով օրվա խորիմ խորհուրդը, մեկնելով Երազայույցի մշտանորոգ իմաստը, Արքազան Հայրը ներկա հավատացյալներին կոչ արեց հավատարիմ մնալ Տիրոջ պատվիրաններին, քայլել հավատի ուղով և վառ պահել քրիստոնյայի նկարագիրը, որ առանձնակի է կարևորվում հատկապես վերազարթոնք ապրող մեր ժողովրդի այսօրվա կենցաղում, վարք ու բարքում:

Հավարտ Ս. Պատարագի, հանդիսավոր թափորը «Խորհուրդ մեծ» շարականի երգեցողությամբ ուղղվեց դեպի վեհարան:

### **Ս. Ծննդյան Պատարագ**

6 հունվարի. «Տօն Ծննդեան և Աստուածայայտնութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Բրիստոսի»:

Մայր Տաճարում մատուցվող եպիսկոպոսական Սուրբ և անմահ Պատարագին ներկա են մեծաթիվ հավատացյալներ, որ իրենց աղոթքով մեկ անգամ ևս, ասես, վերանորոգեցին իրենց ուխտը Տիրոջ հետ, վերապրեցին այն բերկրամբը, թե Բրիստոսի հրաշափառ Ծնունդը մարդկային պատմության այն եզակի երևույթն է, որով երկինքն ու երկիրը մեկտեղվեցին և մոր արշալույսով ողողեցին համայն մարդկությունը:

Օրվա պատարագիչն էր Մայր Տաճարի լուսարարապետ գերաշնորհ Տ. Հուսիկ արքեպիսկոպոս Սանթրույանը:

Ս. Պատարագին ներկա էին Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը՝ տիկնոջ հետ, Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքյանը՝ տիկնոջ հետ, Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ

Հարությունյանը, Պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը, Մշակույթի, երիտասարդության հարցերի և սպորտի նախարար Արմեն Սմբատյանը, գիտության և կրթության նախարար Արտաշես Պետրոսյանը, Սոցալ նախարար Հրանտ Հակոբյանը, Կրոնի գործոց պետական կոմիտեի նախագահ Լազար Սուջյանը, Երևանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանը, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Մանուշակ Պետրոսյանը, Հայաստանում Ռուսաստանի դաշնության արտակարգ և լիազոր դեսպան Անդրեյ Ուոնովը, Հայաստանում Ֆրանսիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Միշել Լեգրան, Հայաստանում Գերմանիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Կարոլա Մյուլլեր Հոլթքենսփերը, Հայաստանում Իրանի իսլամական Հանրապետության արտակարգ և լիազոր դեսպան Համիդ Ռեզա Էսֆահանդին, Հայաստանում Ուկրաինայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անդամները, Արմավիրի մարզպետ Սեդրակ Հարությունյանը, Էջմիածնի քաղաքապետ Երվանդ Աղվանյանը, Հայաստանում հավատարմագրված միջազգային, քարեսիրական կազմակերպությունների, ինչպես նաև քույր եկեղեցիների ներկայացուցիչներ, քարձրաստիճան պաշտոնյաներ, հյուրեր:

Ընթացս մատուցվող Ս. Պատարագի, «Հայր մեր»-ից առաջ ներկաներին իր հայրապետական պատգամը հղեց Նորին Սուրբ Օծություն Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը՝ ի մասնավորի մշելով, որ Աստված միշտ մեզ հետ է: Մենք ևս լինենք Նրա հետ՝ մեր քրիստոնեական հավատքի մոր վկայությունների դրսևորմամբ հանդերձ, քանզի այն ոչ թե պատմական երևույթ է մեզ համար, այլ կենդանի և գործուն ուժ՝ ներկայի ու ապագայի վառ տեսիլքով շաղախված /վեհափառ Հայրապետի Սուրբ Մենցյան պատգամը տե՛ս էջ 8/:

### **Ջրօրհների արարողություն՝ ձեռամբ Ամենայն Հայոց Հայրապետի**

Հայրապետական պատգամից հետո, ձեռամբ Ամենայն Հայոց Հայրապետի, կատարվեց Ջրօրհնյաց մեծախորհուրդ արարողությունը, որ խորհրդանշում է մեր մարդացյալ Տիրոջ Հորդանանում մկրտվելը՝ Հովհաննես Մկրտչի ձեռամբ:

Ջրօրհների մասին Հայաստանյայց Եկեղեցու Կանոնագիրքը մեզ է ավանդում Հովհաննես Օձնեցի Կաթողիկոսի հետևյալ կանոն-հրահանգը. «Անհրաժեշտ է, որ Յայտնութեան օրը կատարուի ջրի օրհնությունը, ջրի վրայ պատշաճութեան և տեղի համաձայն ձեռք /միտոն/ կաթեցուի, աղօթք լինի և յիշատակուի Փրկչի Յորդանանում մկրտուելը»:

Սուրբ Գրային ընթերցվածներից և հատուկ աղոթասացությունից հետո, հանդիսավորապես, վերաբերումի ձևով, Սուրբ Խորան քերվեց Սրբալույս Մյուռոնով լի Մյուռոնաթափ Աղավցին: «Ով զարմանալի» տաղի երգեցողությունից հետո, Նորին Սուրբ Օծությունը, «Առաքելոյ Աղաւնոյ» շարականի երգեցողությամբ, Կենարար Մյուռոնը կաթեցոցեց ջրով աղեցուն երեք կաթսաների մեջ: Ապա «Պահպանիչ»-ի ժամանակ հանելով ջրի մեջ ընկղմած խաչը, այն տվեց օրվա խաչի կնքահորը:

Ջրօրհների արարողության ընթացքում հնչեց նաև «Այսօր ծայնն հայրական» տաճը, որ, ինչպես նախորդում, կրկին նկարագրվում է Հիսուս Քրիստոսի



Հորդանանում մկրտվելը, Սուրբ Հոգու աղավանակերպ էջքը, Հոր հաճելի ծայնը, որ վկայում է թե՛ «*Դա՛ է իմ սիրելի Որդին*»:

Ընդունված սովորույթի համաձայն, հավարտ Զրօրհմեքի, ներկա հավատացյալները փոքրիկ սրվակներով օրհնված ջուրը տուն տարան այն խորին ու անմեկնելի հավատով, թե Տիրոջ ներկայությունն իր մեջ պարագրող այս հեղուկը շա՛տ ու շատ ցավեր է դարձանելու:

Աստվածահայտնության Ս. Պատարագի և Ս. Մկրտության արարողության ավարտից հետո, Վեհարանի ընդունելությունների սրահում տեղի ունեցավ պաշտոնական հյուրասիրություն:

Արդ, Աստվածահայտնության Ս. Պատարագն ավարտվեց, սակայն Քրիստոսի Ծննդից ճառագող սիրով ու խաղաղությամբ յուրաքանչյուր հավատացյալ հայրողի պարտ է կառչել քրիստոնեական իր հավատքին և ավետարանական առաքելությանը, որպեսզի կարողանա ընթանալ մոր կյանքի ոչ այնքան հեզասահ, սակայն վաղանցուկ դժվարություններով լի ճամապարհով: Դեպի Հիսուս ունեցած մեր սիրով և ամեն Ս. Ծննդյան մեծաշուք տոնի վերակենսավորմամբ է, որ մորոգվում ենք մաև մենք՝ հավատացյալներս: Հեթանոսաց Առաքյալի բառերով իսկ առած. «*Եթե մեկը Քրիստոսի մեջ է, մա մոր արարած է. որովհետև հինն անցավ և հիմա ամեն ինչ մորոգվեց*» /Բ ԿՈՐՆԹ. Ե 17/: Եվ հենց այդ մորոգ հոգով էլ ամեն ոք իր փառաբանանքն առաքեց առ Բարձրյալը՝ իրեն շրջապատողներին փոխանցելով հրեշտակների քաղցրալուր ու մշտանորոգ ավետիսը.

*«Քրիստոս ծնաւ եւ յաղտնեցաւ.*

*Օրհնեալ է յաղտնութիւնն Քրիստոսի»:*

**ՄԱՐԻԱՄ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ**